

<b>MEMO</b>	
Aan:	Ledenraad
Van:	AB Fietsersbond
CC:	
Betreft:	Proces toekomst Fietsersbond
Datum:	3 februari 2018

**Besluit:**

Kan de Ledenraad instemmen met de volgende voorstellen:

*De uitleg en motivatie van de voorstellen leest u op pagina 3 bij Advies/vragen AB aan de ledenraad en verder.*

- Het Algemeen Bestuur (AB) stelt voor te onderzoeken welke organisatievorm de Fietsersbond toegankelijker maakt voor een bredere en jongere groep fietsers. Het AB vraagt de Ledenraad mee te denken en met ideeën en adviezen te komen over die andere organisatievorm, hoe we tegemoet kunnen komen aan de wensen van een jongere doelgroep zodat zij zich betrokken voelen, en over een kansrijk financieringsmodel voor de nieuwe organisatievorm.
- Vooruitlopend op het vernieuwingsproces in de vereniging stelt het AB voor het komend half jaar een jongerenorganisatie op te zetten.
- Het AB stelt voor dat de Fietsersbond het blikveld verbreedt naar wandelen, fietsen en OV (de zogenaamde actieve modaliteiten) maar de focus houdt op fietsen: De Fietsersbond staat primair voor alle mensen die zich door spierkracht op een fiets(achtig)-voertuig voortbewegen, ook die met elektrische ondersteuning.
- Als gevolg van de verbreding van het blikveld, ontwikkelt de Fietsersbond komend jaar een visie op de thema's gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid en formuleert de organisatie daarbij passende doelstellingen.

**Aanleiding:**

Patrick van Hees, ook wel de geluksprofessor genoemd, weet wat mensen gelukkig maakt. Wat hem betreft is de fiets het ideale geluksvervoermiddel. In *Fietsen naar 2040* (een uitgave van de Fietsersbond, te downloaden op [fietsersbond.nl/ons-werk/fietsen-naar-2040](http://fietsersbond.nl/ons-werk/fietsen-naar-2040)) zegt hij erover: "De cadans van het fietsen is haast te vergelijken met mindfulness. Je bent simpelweg even nergens anders mee bezig... Ook het feit dat je op de fiets je horizon verbreedt draagt bij aan geluk. Je ontmoet mensen, doet sociale contacten op ...". Hier schuilt wat ons, het Algemeen Bestuur, betreft de inspiratie en motivatie voor het vernieuwingsproces dat we graag met u in gang willen zetten: Fietsen geeft plezier en vrijheid, dat willen we zo houden. De relevantie van de Fietsersbond staat wat ons betreft niet ter discussie. We fietsen in Nederland met z'n allen ieder jaar weer meer! Maar veranderingen in de maatschappij, met name op het gebied van mobiliteit (zie verder op pagina 3.) vragen onze organisatie wel opnieuw te kijken naar wie we zijn, waarom we er zijn en voor wie. De Fietsersbond heeft, zoals veel andere, vergelijkbare organisaties, vandaag de dag ook te maken met de volgende ontwikkelingen:

- De vereniging vergrijsst.
- Er is nauwelijks ledenaanwas.
- De democratische betrokkenheid van verschillende typen vrijwilligers binnen de Fietsersbond is niet gelijkwaardig.
- We hebben moeite een jongere generatie te betrekken en te binden (25-45 jaar).

- We ondervinden toenemende concurrentie van andere organisaties die zich met fietsen bezig houden. Veel organisaties en bedrijven pakken de thema's van de Fietsersbond voortvarend op. Met een slagkracht die wij niet hebben; we hebben moeite daarin positie te kiezen.
- Op het gebied van mobiliteit (je bewegen van A naar B) verandert er momenteel veel, in snel tempo. De Fietsersbond moet met die veranderingen kunnen meebewegen.

Om te komen tot een sterkere positionering, is het belangrijk de basiswaarden (ook wel kernwaarden) van de Fietsersbond te bepalen. De basiswaarden zijn het ijkpunt voor alles waar een organisatie naar streeft. Het AB deed in 2016 en 2017 een aanzet met een profileringsdocument. Dat document is in 2017 de basis geweest voor verder onderzoek onder de leden en consumenten die de Fietsersbond nog niet kennen. De kernwaarden van de Fietsersbond die in de profilering beschreven staan zijn: praktisch, gedreven, flexibel, positief. Als ondersteunende waarden die iets zeggen over fietsen (niet over de organisatie) werden destijds genoemd: slim, voor iedereen, gezond, plezier. De volgende vraag diende zich aan: raken deze kernwaarden het hart van de organisatie die de Fietsersbond wil zijn? Kunnen we met deze waarden een sterke, onderscheidende positionering bouwen voor de toekomst zodat we een relevante organisatie blijven voor de fietsers in Nederland? We hebben de kernwaarden en ondersteunende waarden daarom in het najaar van 2017 met een aanvullend onderzoek getoetst.

Op de Ledenraad van juni 2017 stelde u de Commissie Nieuwe Democratie in, nu Commissie Toekomst geheten. De Commissie Toekomst heeft meegedacht over het onderzoek en advies gegeven over het programma van de Ledenraad in februari. Kort samengevat adviseerde de commissie een open veranderingsproces in te gaan, in samenwerking met de leden; een proces dat leuk en interessant is, waar de waarden vrijheid en plezier centraal staan en waar tegelijkertijd aandacht is voor de urgentie tot verandering. De nieuwe opzet van de Ledenraad is hieruit voortgekomen.

In overleg met de commissie is het hierboven genoemde onderzoekstraject uitgezet onder de leden en potentiële leden. Dat is inmiddels afgerond. De uitkomsten zijn voorgelegd aan het AB. Hieronder leest u meer over het onderzoek, het advies dat het AB u op basis hiervan geeft, en het vervolgtraject.

#### Onderzoek: methode en uitkomsten

Het onderzoek bestond verschillende onderdelen: gesprekken, workshops en een ledenonderzoek.

De workshops zijn gehouden in twee groepen van telkens 8 mensen bestaande uit medewerkers van het Landelijk Bureau en leden van de Commissie Toekomst. De output van de workshops is gebruikt om de vragenlijst voor het uiteindelijk onderzoek te verfijnen. Om in het onderzoek een goede balans te creëren tussen de huidige achterban en de jonge generatie fietsers was het doel 500 relaties (250 vrijwilligers, 250 leden) en 500 jonge generatie fietsers (nog geen lid) mee laten doen. De 500 jonge fietsers zijn verkregen uit een databank van een marktonderzoeksbureau. Uiteindelijk zijn de gegevens van 347 leden en 134 vrijwilligers meegenomen in het onderzoek (er zijn meer vragenlijsten ingevuld, maar om de verhouding leden/niet-leden in het onderzoek in balans te houden, zijn deze aantallen meegenomen; dat heeft de uitkomsten niet beïnvloed).

Het onderzoek moest antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat zijn de wensen en behoeften van de komende generatie(s) fietsers?
- Wat zijn de wensen en behoeften van de huidige achterban (leden en vrijwilligers)?  
Wat zien zij als de huidige en gewenste kernwaarden van de Fietsersbond?
- Op welke manier kan De Fietsersbond de belangen van de huidige achterban en de jonge fietsers met elkaar verenigen?

Uitkomsten op hoofdlijnen:

1. Men ziet steeds meer overlap met collega-organisaties;
2. Achterban is loyaal en strijdbaar;
3. Grote tevredenheid onder de achterban over het werk van de Fietsersbond en dat biedt kansen;
4. Er liggen kansen bij jongeren die de Fietsersbond (goed) kennen; maar de inhoudelijke bekendheid is erg laag (men weet niet goed wat de Fietsersbond doet);
5. Jongeren gaan voor wederkerigheid (willen ergens bij horen dat speciaal voor hen is) terwijl de achterban voor empowerment (kennis geeft invloed) en idealisme gaan;
6. Jongeren hebben behoefte aan meer toegankelijkheid, de achterban aan visie;
7. Werven van nieuwe jonge leden vraagt om nieuwe kernwaarden, nieuwe manieren van communiceren en focus op de juiste drivers (datgene wat nieuwe en jongere mensen aanspoort zich te binden aan de Fietsersbond).

Wat betreft kernwaarden geven jongeren aan meer behoefte te hebben aan inspiratie en innovatie, en vooral ook aan toegankelijkheid. Ook de achterban wil meer aandacht voor innovatie en inspiratie. Daarnaast zou de achterban meer visie willen zien van De Fietsersbond. Samengevat wordt de Fietsersbond aantrekkelijker voor zowel nieuwe als bestaande leden als we meer werken vanuit visie, inspiratie en innovatie en als we ons toegankelijker opstellen.

Vervolgens is met de uitkomsten de vraag gesteld aan het AB:

- Welke aanknopingspunten biedt het onderzoek voor de keuze voor de toekomstige positionering van De Fietsersbond?

Het AB is twee keer bijeen geweest en heeft onderstaande voorstellen aan de Ledenraad geformuleerd:

#### Advies/vragen AB aan de Ledenraad

Nogmaals: De relevantie van de Fietsersbond staat niet ter discussie. Het zijn de veranderingen in de maatschappij die ons vragen te kijken naar wie we zijn, waarom we er zijn en voor wie. Uit het onderzoek onder de (potentiële) leden komen vier waarden naar voren die belangrijk zijn voor het veranderingsproces van de Fietsersbond: Innovatie, inspiratie, visie en toegankelijkheid. Deze waarden wijken af van de kernwaarden die eerder zijn vastgesteld (zie pagina 3.). Met name de laatste waarde vindt het AB heel belangrijk voor en interessant in het denkproces over de toekomst van de organisatie. Hoe kunnen we ons toegankelijker opstellen en opener communiceren? Hoe kunnen we meer (jongere) mensen interesseren in het werk van de Fietsersbond? Wanneer voelen zij zich prettig bij ons? Wat verlangen zij van ons? En wat zetten wij daarbij centraal? De fiets? De fietser? Of nog breder en kijken we ook naar wandelen? Dan dringt de vraag zich op: Hoe ver willen we gaan in deze gedachtegang? Hetzelfde geldt voor de organisatievorm: Laten we de verenigingsstructuur los en veranderen we bijvoorbeeld in een open (online) community met een donatiestructuur? Is die richting financieel rendabel? Oftewel: Welke organisatievorm zien we als meest kansrijk?

Het AB stelt het volgende voor:

1. *Het AB stelt voor te onderzoeken welke organisatievorm de Fietsersbond toegankelijker maakt voor een bredere en jongere groep fietsers. Het AB vraagt de Ledenraad mee te denken en met ideeën en adviezen te komen over die andere organisatievorm, hoe we tegemoet kunnen komen aan de wensen van een jongere doelgroep zodat zij zich betrokken voelen, en over een kansrijk financieringsmodel voor de nieuwe vorm. **Motivatie:** Op dit moment is de Fietsersbond een vereniging met lokale afdelingen, die op een getrapte wijze de leden vertegenwoordigen. Ongeveer een derde van de afdelingen bezoekt de Ledenraad regelmatig. Maar liefst twee derde van de afdelingen is de afgelopen drie Ledenraden niet aanwezig geweest. De belangrijkste voordelen van een getrapte structuur is dat het algemeen belang beter wordt vertegenwoordigd en dat de bestuurscultuur aan professionaliteit wint. Deze vorm creëert echter ook afstand tot de leden omdat zij niet direct betrokken zijn bij het wel en wee van de vereniging. Een groeiend aantal vrijwilligers is bovendien niet direct vertegenwoordigd in de Ledenraad, terwijl juist zij zich actief voor de vereniging inzetten. Denk aan de vrijwilligers van de Routeplanner, de Fietschool en Fietsen alle Jaren. Tot slot blijkt dat deze organisatievorm (en organisatiecultuur) een barrière is voor jonge mensen om actief te worden en/of te blijven. Zij voelen zich over het algemeen minder thuis in een vereniging met afdelingen die redelijk vaste routines hebben en waarbij de gemiddelde leeftijd regelmatig tientallen jaren hoger ligt.*

**Samenvattend:** Het AB neemt zich voor om komend voorjaar met de leden en vrijwilligers in gesprek te gaan en in juni 2018 de grote lijnen van een nieuwe organisatievorm te schetsen.. In de dialoog met de leden en vrijwilligers is het belangrijk om de vier waarden innovatie, inspiratie, visie en toegankelijkheid centraal te stellen en speciaal aandacht te vragen voor de kernwaarde toegankelijkheid: hoe maken we de Fietsersbond zo toegankelijk mogelijk voor een zo breed mogelijke groep mensen, en hoe zorgen we er tegelijkertijd voor dat een jongere doelgroep het gevoel krijgt dat de Fietsersbond er ook speciaal voor hen is. Vooruitlopend op het vernieuwingsproces in de vereniging stelt het AB voor het komend half jaar een jongerenorganisatie op te zetten.

2. *Het AB stelt voor dat de Fietsersbond het blikveld verbreedt naar wandelen, fietsen en OV (de zogenaamde actieve modaliteiten) maar de focus houdt op fietsen.*

**Motivatie:** De fiets ziet er al lang niet meer uit als een traditionele fiets. Het is te verwachten dat de fiets de komende jaren in vorm en functie verder ontwikkeld en vernieuwd wordt. Steeds meer fietsen krijgen drie of vier wielen, hebben elektrische ondersteuning of zijn zo gebouwd dat je er goederen mee kan vervoeren. Dat de fiets en het fietsen verandert, is een logisch gevolg van onze steeds veranderende

maatschappij en de invloed die dat heeft op de mogelijkheden om korte en lange afstanden te overbruggen met de fiets, door te wandelen, met het openbaar vervoer of met een combinatie daarvan (mobiliteit). Zo verruimt een groeiend aantal mensen hun auto voor een speedpedelec omdat ze dan niet in de file staan en sneller op hun werk zijn; Reizen per trein in combinatie met de fiets is inmiddels te zien als één systeem; In de stad bezorgen koeriersdiensten steeds vaker pakketjes per fiets; De overheid spoort mensen aan meer te bewegen voor hun gezondheid (op de fiets!); En als laatste, de drukte in de steden en de leegloop van het platteland vragen bijvoorbeeld om een nieuwe kijk op infrastructuur en de huidige verkeersregels. In de toekomstverkenning 2040 die het Landelijk Bureau in 2017 schreef, komen mobiliteit, leefbaarheid, gezondheid en duurzaamheid ook steeds opnieuw als belangrijke thema's naar voren.

Deze ontwikkelingen vragen van de Fietsersbond om positie te kiezen en om een visie te ontwikkelen op de nieuwe ontwikkelingen. Waar gaat de Fietsersbond wel over en waarover niet? Wanneer de Fietsersbond het blikveld verbreedt naar wandelen, fietsen en OV, sluit de organisatie niet alleen beter aan bij ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid maar stellen we ook gezondheid (en verkeersveiligheid) centraal. Die brede blik biedt de organisatie de kans met nieuwe stakeholders samen te werken en een bredere (jongere)doelgroep fietsers aan te spreken..

**Samenvattend:** We verbreden ons blikveld naar wandelen, fietsen en OV (de actieve modaliteiten). We behouden echter de focus op fietsen. De Fietsersbond staat primair voor alle mensen die zich door spierkracht op een fiets(achtig)-voertuig voortbewegen, ook die met elektrische ondersteuning. Dit maakt ons meer toegankelijk voor een bredere (jongere) doelgroep zoals fietskoeriers, ligfietsers en snelle fietsers waardoor we de belangen van deze groepen ook beter kunnen vertegenwoordigen. De Fietsersbond neemt zo een unieke positie in op het snijvlak van mobiliteit, leefbaarheid en gezondheid en kan zich met deze positionering onderscheiden van andere partijen in de markt.

3. *Als gevolg van de verbreding van het blikveld, ontwikkelt de Fietsersbond komend jaar een visie op de thema's gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid en formuleert de organisatie daarbij passende doelstellingen.*

**Motivatie:** Wanneer De Fietsersbond ervoor kiest het blikveld te verbreden, kan dat gevolgen hebben voor de doelstellingen van de organisatie. De huidige doelstellingen van de Fietsersbond zijn nu nog smal geformuleerd: Het verbeteren van de voorzieningen voor fietsers en het promoten van fietsen. Zoals bij 1. is geschetst, ziet het AB de fiets als hét middel om bij te dragen aan een oplossing voor bredere vraagstukken op het gebied van mobiliteit, gezondheid en leefbaarheid.

Het fietsen promoten om het fietsen – het fietsen als doel in plaats van een middel: de te smal geformuleerde doelstelling - spreekt niet alleen een te beperkte doelgroep aan, het maakt samenwerken met (nieuwe) stakeholders ook lastig. Het AB stelt voor de thema's gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid in de doelstellingen te verwerken. Dat betekent concreet dat we deze onderwerpen uiteindelijk expliciet opnemen in de statuten van de Fietsersbond.

**Samenvattend:** We ontwikkelen een visie op de drie thema's, waarbij leefbaarheid (stad en platteland) een nieuw thema is. Het AB en het Landelijk Bureau ontwikkelen komend half jaar samen met de leden een visie op deze thema's en komen op de Ledenraad juni 2018 met een beleidsnotitie (zie ook hieronder bij Vervolgetraject).

### Vervolgetraject

De uitkomsten van het onderzoek en bovenstaande adviezen en voorstellen worden gepresenteerd op de Ledenraad in februari 2018. Dat is tegelijk de start van een dialoog met de leden die het AB en Landelijk Bureau in 2018 tussen maart en mei op de diverse regiobijeenkomsten zullen voeren. Het Landelijk Bureau stelt zich ten doel minimaal acht provincies te bezoeken. Daarnaast organiseert het Landelijk Bureau focusgroepen met diverse doelgroepen en stakeholders, zo nodig aangevuld met online onderzoek. De output van dit proces leidt tot een beleidsnotitie die in juni 2018 op de Ledenraad met u wordt besproken en waar mogelijk besluitvorming op plaats kan vinden.

### Afsluitend

Wij zien er naar uit samen met u na te denken over de toekomst van onze prachtige vereniging, de Fietsersbond. Die ooit begon als rebelse club, die met veel lef ludieke acties organiseerde. We hebben de afgelopen 40 jaar zoveel goeds bereikt voor de fietsers! Hoe mooi zou het zijn als we de rebelsheid van toen kunnen verbinden met de Fietsersbond van de toekomst, om zo nieuwe doelgroepen te bereiken. Wij vragen u een open veranderingsproces in te gaan, waar vrijheid en plezier voorop staan en waar tegelijkertijd aandacht is voor de urgentie tot verandering. Tot ziens op 3 februari.